

בשולי החוברת

כאשר חוברת זאת של "משק הבקר והחלב" תגיע לידיכם, ציבורנו יעמוד ממש ערב התכנסות האסיפה הכללית ה-40 של ההתאחדות. אולי יותר מתמיד, באסיפה זאת ובתהליך הכנתה הושקעו מאמצים ומחשבה מרחיקת ראות לנוכח האתגרים הכלכליים והחברתיים הניצבים בפני הענף וכל הקשורים אליו ולמוצא פעילותו.

רבות כבר דובר ועוד ידובר ברפורמה בחקלאות בכלל ובענף החלב בפרט, בכלכלה העולמית או כפי שהמומחים אוהבים לכנותה גלובליזציה של הכלכלה – עצם המונח מעביר בי צמרמורת, כל כך לא מתיחס לחיי אנוש וצרכיהם החברתיים והנפשיים. נדמה שהמטרה האמיתית היא השתלטותם של כמה שפחות גורמים על נתחים כמה שיותר גדולים של אותה כלכלה עולמית, השתלטות חובקת-כול על אוצרות טבע ואמצעי ייצור כאחד.

בתהליך זה, שלא התחיל אתמול, לא מעניין כמעט אף אחד מאותם גורמים חובקים/חונקים, שבדרך נדחקים לפינה רחוקה וללא-מוצא כמה ציבורים קטנים וסרבני משמעת להון הגדול וכל מי שלא מוכן להידחק עלול להידרס לבל ישרוד וישמיע ציוץ טענותיו.

מי שעוקב אחר הפרסומים בנושא הסכמי-הסחר העולמיים לא יכול להתעלם מן התחרות הבינ-גושית שכל משתתפיה רק שואפים לזכות בבכורה וזאת כדי להשליט שיטתם הכלכלית על היריב. ביחס לסחר העולמי, החקלאות תופסת מקום נכבד בניגודי האינטרסים בין, למשל, יבשת צפון-אמריקה (ארה"ב, קנדה) לבין הגוש האירופאי. אין זה אומר שבבית, בתוך כל גוש היריבות לא קיימת. ראה חילוקי הדעות בין ארה"ב וקנדה בנושא משק החלב ושיווקו. או חיכוכים רלוונטיים בין ארצות הקהילה האירופית. אך כלפי חוץ, מול הגוש המתחרה העימות חריף הרבה יותר.

אפשר לומר, שזאת התמודדות בין שתי אסכולות כלכליות-חברתיות. בטאוניה הרשמיים והכלכליים של קברניטי החקלאות כולל משק החלב האמריקאי כלל אינם מכחישים שמטרתם הרחוקה היא שוק חופשי לחלוטין בלי שום התערבות מדינה או/ו חברה – ש"כוחות-השוק יקבעו תהליכי ייצור וטווחי מחירים וששום גורם נוסף לא יתערב בזה. מוסר, רגישות חברתית – מה פתאום!?

אירופה הצפופה חושבת קצת אחרת, ויתכן שזה נובע גם ממגוון של מסורות תרבות שונות. כאן החקלאות ובודאי ענף החלב הם לא רק כלי כלכלי ומקור פרנסה לעוסקים בו, אלא נכס חברתי שיש לשמור עליו למען הכלל וכתוצאה הלך מחשבות זה מותר ורצוי להפעיל אמצעים של בקרה ואיזון על מנת לרכז במידת האפשר את השפעתם של זעזועים מבית יוצרם של כוחות-שוק פרועים ובלתי מתחשבים. פשוט, זאת פילוסופיית חיים שונה. אף אחד אינו מושלם, המבחן יהיה תמיד עד כמה מוכנים להשקיע ולהתאמץ כדי שהכלל יחיה טוב יותר.

כדי להמחיש מגמות סותרות אלה נביא במדור "כלכלה וממשק" תיאור קצר, בעיקר גראפי, של התנהגות שני פלחי שוק גדולים אלה במשך השנים האחרונות ועד אמצע השנה הנוכחית. כדאי להתרשם – אולי נלמד משהו.

מרדכי מלען

המאמרים והמכתבים שמתפרסמים בחוברת זאת הם על דעת מחבריהם ואין תוכנם משקף בהכרח את דעת המערכת או מדיניות המ.ב. אין איזכור שמם של חומרים, מוצרים, פרטי-ציוד או אף של שיטות תפעול ועבודה מהוות המלצה לגבי השימוש בהם, למעט המקרים בהם נאמר כך מפורשות על ידי גורם שהוסמך לצורך זה על ידי מזכירות המ"ב.